

International Parkinson and
Movement Disorder Society

Իմպուլսի վերահսկման խանգարումները Պարկինսոնի հիվանդության ժամանակ Անհրաժեշտ փաստեր հիվանդների համար

ՈՐՈՂՔ ԵՆ ԻՄՊՈՒԼՍԻ ՎԵՐԱՀՍԿՄԱՆ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ՈՐՔԱՆ ՀԱՃԱԽ ԵՆ ԴՐԱՆՔ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՊԱՐԿԻՆՍՈՆԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

Իմպուլսի վերահսկման խանգարումները (ԻՎԽ) մի խումբ չափազանց արտահայտված և/կամ վնասակար մղումներ և վարքագծեր են, որոնք կարող են ի հայտ գալ Պարկինսոնի հիվանդություն (ՊՀ) ունեցող պացիենտների մոտ: Դրանք բնորոշվում են կայուն մտքերով կամ որոշ գործողություններ կատարելու չվերահսկվող մղումներով: Դրանք հաճախ հանդիսանում են որոշակի դեղամիջոցների կողմնակի ազդեցություններ:

ԻՆՉՊԵՄ ԵՄ ԿԱՐՈՂ ԵՄ ԻՄԱՆԱԼ ԻՆՉ ՄՈՏ ԻՎԽ ՉԱՐԳԱՆԱԼՈՒ ՌԻՍԿԻ ՄԱՍԻՆ

ԻՎՀ ունեցող պացիենտների մոտ կարող է դիտվել հետևյալ վարք.

- չվերահսկվող խաղամոլություն,
- շատակերություն,
- ավելորդ գնումներ կատարելու հակում,
- սեռական գերակտիվություն:

Այս վարքը կարող է խնդրահարույց լինել, քանի որ կարող է բերել անձնական, ընտանեկան և սոցիալական խնդիրների: Օրինակ չվերահսկվող խաղամոլությունը կարող է լուրջ ֆինանսական խնդիրներ առաջացնել: Շատակերությունը կարող է քաշի ավելացման պատճառ դառնալ:

Մի այլ տարածված վարքագծերից է փանդինգը: Փանդինգն իրենից ներկայացնում է նույն գործողությունը նորից և նորից կրկնելը, օրինակ քանդել և նորից հավաքել համակարգիչը, դասավորել և վերադասավորել գրքերը գրապահարանում:

ԱՐԴՅՈՒՔ ԻՎԽ ԿԱՊՎԱԾ Է ՀԱԿԱՊԱՐԿԻՆՍՈՆԱՅԻՆ ԴԵՂԱՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԵՏ

ԻՎԽ կարող է առաջանալ ՊՀ ունեցող ցանկացած անձի մոտ՝ անկախ բուժման տեսակից: Այնուամենայնիվ, ԻՎԽ ավելի հաճախ դիտվում է այն պացիենտների մոտ, որոնք բուժվում

են դոֆամինային ազոնիստներ կոչվող դեղորայքային խմբի պրեպարատներով: Դրանք ներառում են.

- պրամիպեքսոլը,
- ռոպինիրոլը,
- ռոտիգոտինը:

ԻՎԽ կարող է հազվադեպ դիտվել նաև այլ հակապարկինսոնային դեղամիջոցներով բուժվող կամ նույնիսկ բուժում չստացող հիվանդների մոտ:

ԻՆՉՊԵՄ ԵՄ ԿԱՐՈՂ ԵՄ ԻՄԱՆԱԼ ԻՆՉ ՄՈՏ ԻՎԽ ՉԱՐԳԱՆԱԼՈՒ ՌԻՍԿԻ ՄԱՍԻՆ

Այն հիվանդները, որոնք հակում ունեն նորայն փնտրելու կամ նրանք, ովքեր իմպուլսիվ են, կարող են ունենալ ԻՎԽ ավելի բարձր ռիսկ: Խաղամոլության կամ ալկոհոլային կախվածության պատմությունը կարող է բարձրացնել Ձեր ռիսկը: Տղամարդիկ և ավելի երիտասարդ պացիենտները կարծես ավելի հաճախ են ԻՎԽ ունենում: Մակայն, ամենամեծ ռիսկը դոֆամինային ազոնիստների օգտագործումն է, հատկապես բարձր դեղաչափով:

ԻՆՉ ՊԵՏՔ Է ԵՄ ԱՆԵՄ, ԵԹԵ ԿԱՍԿԱԾԵՄ ԻՆՉ ՄՈՏ ԻՎԽ

Ամենակարևոր քայլը, ԻՎԽ վաղ հայտնաբերումն է, քանի որ նրանք կարող են բերել լուրջ ֆինանսական և անձնական խնդիրների: Եթե կարծում եք, որ Դուք կամ մեկը, ում Դուք սիրում եք, ունի ԻՎԽ, ապա պատմեք դրա մասին Ձեր բժշկին: Դուք կարող եք խնդրել, որ գրույցը լինի անձնական և գաղտնի: Եթե այս իրավիճակի մասին դժվար է խոսել, Դուք կարող եք գրի առնել Ձեր խնդիրներն ու հարցերը և կիսվել դրանցով բժիշկի հետ Ձեր հանդիպման ժամանակ: Ինչպես այլ խնդիրների դեպքում, այս պարագայում էլ հաճախ օգտակար է, որ բժշկի մոտ այցելեք Ձեր ամուսնու, խնամակալի, ընկերոջ կամ հարազատի հետ: Նրանք կարող են օգնել Ձեզ գտնել այդ իրավիճակը հաղթահարելու ուղիներ:

Երբեմն ԻՎԽ ունեցող հիվանդները կարող են չգիտակցել դրանց առկայությունը կամ հետևանքները: Հիվանդները կարող են նույնիսկ թաքցնել ԻՎԽ: Այդ պատճառով խնամակալների և ընտանիքի անդամների համար շատ կարևոր է աշխատել բժշկի հետ միասին՝ ԻՎԽ հայտնաբերելու և վերահսկելու համար:

Իմպուլսի վերահսկման խանգարումները Պարկինսոնի հիվանդության ժամանակ. Անհրաժեշտ փաստեր հիվանդների համար

ԱՐԴՅՈ՞Ք ԻՎԽ ԿԱՐՈՂ Է ԲՈՒԺՎԵԼ

Այո, ԻՎԽ կարող է բուժվել: Առաջինը, Ձեր բժիշկը կարող է շտկել Ձեր հակապարկինսոնային դեղամիջոցները: Դոֆամինային ազոնիստի դեղաչափի նվազեցումը կամ նրա դադարեցումը հաճախ օգտակար է լինում: Դուք չպետք է դադարեցնեք կամ փոխեք Ձեր հակապարկինսոնային դեղերը առանց ստանալու բժշկական խորհրդատվություն: Բացառությամբ շատ ծանր ԻՎԽ, դեղամիջոցների աստիճանաբար փոփոխությունները կարող են օգնել խուսափել շարժողական ախտանիշների վատացումից: Որոշ դեպքերում, դոֆամինային ազոնիստների արագ դադարեցումը կարող է բերել տարատեսակ հանման ախտանիշների, ինչպիսիք են՝

- տագնապը,
- դեպրեսիան և ապաթիան,
- հոգնածությունը,
- քնի խանգարումները,
- զեներալիզացված ցավը:

Խորհրդակցեք հոգեկան առողջության որակավորված մասնագետի հետ, եթե ունեք նաև դեպրեսիա կամ տրամադրության այլ խանգարումները: Որոշ դեպքերում կարող են օգնել հոգեբուժական դեղամիջոցները:

ԻՎԽ հաղթահարելը կարող է դժվար լինել, սակայն Դուք կարող եք գտնել այն մարտավարությունը, որը կարող է առավելապես օգնել Ձեզ: Մի՛ պարփակվեք ինքներդ Ձեր մեջ և ունեցեք կանոնավոր հաղորդակցություն Ձեր բժշկի և խնամողների հետ: